

Háskólinn á Bifröst

Viðskiptafræðideild

Vor 2009

Áhættugreining ökutækjatrygginga

Stefnumótun í ljósi nýrra greiningamöguleika

Einar Þorláksson

Lokaverkefni til BS-prófs í viðskiptafræði

Leiðbeinandi: Magnús Bjarni Baldursson

Staðfestingarblað

Ég lýsi því hér yfir að ég er einn höfundur þessa verkefnis, “Áhættugreining ökutækja, stefnumótun í ljósi nýrra greiningamöguleika” og er það ágóði eigin rannsókna.

Verk þetta er unnið veturinn 2008-2009

Einar Þorláksson

Kt. 030862-4659

Samningur um trúnað

Undirritaðir aðilar að samningi þessum eru Tryggingamiðstöðin hf og Einar Þorláksson, nemandi við viðskiptadeild Háskólans á Bifröst.

Fyrirtæki

Nemandi

gera með sér eftirfarandi samning varðandi trúnaðarupplýsingar, í samningi þessum kallaðar UPPLÝSINGAR, sem fyrirtækið hefur látið eða mun láta nemanda í té vegna BS ritgerðar hans við viðskiptadeild Háskólans á Bifröst.

1. Nemandi skuldbindur sig til þess að fara þannig með upplýsingar, að enginn hætta sé á því að óviðkomandi fái vitneskju um þær.
2. Nemandi hefur ekki rétt á að nota upplýsingar á nokkurn hátt en ráð er gert fyrir í samningi þessum.
3. Æski fyrirtækið þess, getur það farið fram á það við nemanda, að hann geri grein fyrir því á hvern hátt upplýsingum er haldið leyndum fyrir óviðkomandi.
4. Nemandi skuldbindur sig til þess að láta ekki upplýsingar í hendur neinum þeim sem hann á samvinnu við, nema til komi samþykki fyrirtækis.
5. Nemanda ber að skila upplýsingum til fyrirtækis að notkun lokinni.
6. Öll meðferð ritgerðar nemanda skal taka mið af samningi þessum, nema um annað sé samið. Háskólinn á Bifröst mun halda ritgerðinni leyndri í tvö ár. Undanþegið leynd samnings þessa er vinna vegna námsmats, svo og það þegar greinargerðin er send sem fylgiskjal með umsókn hans um skólavist.

Reykjavík, 5. maí 2009.

Nemandi

Fyrirtæki

Háskólinn á Bifröst
Viðskiptafræðideild
Vor 2009

Áhættugreining ökutækjatrygginga
Stefnumótun í ljósi nýrra greiningamöguleika

Einar Þorláksson
Lokaverkefni til BS-prófs í viðskiptafræði
Leiðbeinandi: Magnús Bjarni Baldursson

Úrdráttur

Ritgerð þessi fjallar um áhættugreiningu ökutækjatrygginga með áherslu á kaskótryggingar. Áhættugreiningin byggir á rannsóknum á vátryggingastofni ökutækjatrygginga Tryggingamiðstöðvarinnar hf. (TM) en félagið er með um 24% markaðshlutdeild á íslenska ökutækjatryggingamarkaðinum og endurspeglar því stofninn vel íslenska markaðsaðstæður.

Afkoma kaskótrygginga hefur ekki verið viðunandi hjá TM undanfarin ár og því kappsmál að leita leiða til að laga afkomu vátryggingagreinarinnar. Nýir greiningarmöguleikar hafa skapast hjá féluginu sem hafa opnað fyrir ýtarlegri greiningar á áhættum og þeim breytum sem áhrif hafa á afkomu ökutækjatrygginga.

Unnið er útfrá eftirfarandi rannsóknarsþurningu:

Geta nýir greiningarmöguleikar á afkomu ökutækjatrygginga leitt til nákvæmari og sanngjarnari iðgjaldaákvvarðana og nýtast þessar nýju aðferðir í mótu nýrrar stefnumótunar ökutækjatrygginga hjá TM sem leitt getur til aukins vaxtar með markvissari markaðsfærslu ökutækjatrygginga.

Í rannsóknarvinnunni var leitast við að greina nýjar áhættubreytur sem ekki hafa verið skoðaðir áður hjá féluginu og jafnframt kannað hvort núverandi áhættugreining sé rétt og í samræmi við fyrri hugmyndir og viðhorf.

Beitt var verkfærum markaðs- og stefnumótunarkenninga til að greina TM sem og þann markað sem það starfar á og niðurstöður rannsókna notaðar til að koma með tillögur að stefnumótun fyrir ökutækjatryggingar til framtíðar.

Helstu niðurstöður eru að tækifæri eru í aðgreiningu á ökutækjamarkaði með nýrri nálgun í áhættumati ökutækjatrygginga og um leið að auka arðsemi vátryggingagreinarinnar.

Formáli

Lokaverkefni þetta er unnið veturn 2008 til 2009 í samvinnu við Tryggingamiðstöðina hf. Í Í greiningarvinnu þeirri sem framkvæmd hefur verið hafa verið farnar nýjar leiðir í áhættugreiningu ökutækjatrygginga með áherslu á kaskótryggingar. Með tilkomu nýrra og öflugra greiningartækja hafa opnast nýir möguleikar sem nýtast munu Tryggingamiðstöðinni hf. til nákvæmari arðsemisgreiningar ökutækjatrygginga sem annarra vátrygginga. Þessir nýju möguleikar ýttu undir þá hugmynd að sameina greiningavinnu fyrir Tryggingamiðstöðina hf. og vinnu lokaverkefnis þar sem niðurstöður greininga yrðu síðan nýttar til að koma með hugmyndir að nýjum leiðum í stefnumótun ökutækjatrygginga.

Höfundur lokaverkefnis vill þakka Stefáni Böðvarssyni kennara á Selfossi fyrir prófarkarlestur og samstarfsfólki í Tryggingamiðstöðinni fyrir hvatningu. Einnig vill höfundur þakka leiðbeinanda sínum, Magnúsi Bjarna Baldurssyni fyrir hollar og góðar ábendingar.

Einar Þorláksson

Efnisyfirlit

1.0	Inngangur	1
2.0	Saga TM.....	3
2.1.	Saga ökutækja og ökutækjatrygginga.....	3
2.2	Ökutækjatryggingar á Íslandi.....	4
3.0	Umferðaröhöpp á Íslandi.....	5
3.1	Frjálsar ökutækjatryggingar.....	7
4.0	Upplýsingaöflun.....	8
4.1	Innlend gagnasöfn.....	8
4.2	Innlendar skýrslur og rannsóknir.....	9
4.3	Erlend gagnasöfn.....	9
5.0	Greiningavinna á ábyrgðar- og kaskótryggingu.....	10
5.1	Aldursskipting ökumanna sem valda tjóni.....	11
5.2	Kynskipting ökumanna sem valda tjóni.....	12
5.3	Greining ábyrgðar- og kaskótryggingu.....	13
5.3.1	Tjónatíðni og tjónshlutföll eftir kyni	13
5.4	Skyldutryggingar.....	13
5.5	Kaskótryggingu.....	15
5.5.1	Kaskótryggingu eftir kyni.....	15
5.5.2	Tjón greind eftir aldri tryggingartaka.....	15
5.5.3	Tjón eftir tjónvöldum.....	17
5.5.4	Tjónatíðni kraftmikilla ökutækja.....	17
5.5.4.1	Subaru	18
5.5.4.2	Honda.....	19
5.5.4.3	BMW	20
5.5.4.4	Mercedes Benz.....	21
5.5.4.5	Toyota.....	21
5.6	Aldur ökutækja og tjón.....	23
5.7	Landsvæðaskipting tjóna	23

5.7.1	Péttbýli.....	24
5.7.2	Landshlutar.....	24
5.8	Samantekt.....	26
6.0	Samanburður milli Íslands og útlanda.....	27
6.1	Norsk tölfraði.....	27
6.2	Tjónatíðni á Íslandi í samanburði við útlönd.....	28
6.3	Samantekt.....	29
7.0	Greining á stöðu markaðarins.....	30
7.1	Ökutækjatryggingar út frá grunnhugtökum markaðsfræðinnar.....	31
7.1.1	Vara.....	31
7.1.2	Verð.....	31
7.1.3	Vettvangur.....	32
7.1.4	Vegsauki.....	32
7.1.5	Starfsfólk.....	32
7.1.6	Verkferlar.....	33
7.1.7	Áþreifanlegar sannanir.....	33
7.2	Fimm krafta líkan Porters	33
7.2.1	Ógnun vegna nýrra keppinauta	34
7.2.2	Samkeppni meðal tryggingafélaga	35
7.2.3	Staðkvæmdarvörur	36
7.2.4	Kaupendur	36
7.2.5	Birgjar	37
7.3	Styrkleikar, veikleikar, ógnanir, tækifæri	37
7.3.1	Styrkleikar.....	37
7.3.2	Veikleikar	37
7.3.3	Ógnanir	38
7.3.4	Tækifæri	38
7.4	Kjarnahæfni TM	38
7.5	Hvert á að stefna?	40
8.0	Áttavitinn stilltur	41
8.1	Stefnumótun fyrirtækja	41

8.2	Blue Ocean Strategy	43
9.0	Lokaorð	45
10.0	Heimildaskrá	46
10.1	Ritaðar heimildir	46
10.2	Vefheimildir	46
10.3	Munnlegar heimildir	47

Myndaskrá:

Mynd nr. 2.1:	Fjölgun fólksbifreiða 1950-2008.....	4
Mynd nr. 3.1:	Fjöldi umferðarslysa og slasaðra.....	5
Mynd nr. 3.2:	Þróun tjónafjölda eftir vörugreinum 2003 til 2008	6
Mynd nr. 3.3:	Þróun tjónatíðni eftir vörugreinum 2003 til 2008.....	6
Mynd nr. 3.4:	Hagnaður/tap frjálsra ökutækjatrygginga 2007	7
Mynd nr. 5.1:	Aldursskipting tjónvalda skv. Umferðarstofu árið 2007.....	11
Mynd nr. 5.2:	Aldursskipting tjónvalda hjá TM	11
Mynd nr. 5.3:	Tjónshlutfall karla og kvenna e aldri í kaskó 2008	16
Mynd nr. 5.4.	Meðaltjón kaskó karlar og konur e aldri 2008	17
Mynd nr. 5.5.	Tjónshlutfall eftir hestöflum og aldri tr.taka	22
Mynd nr. 6.1.	Aldursskipting tjónvalda í Noregi karlar 2007	28
Mynd nr. 6.2.	Aldursskipting tjónvalda í Noregi konur 2007	28
Mynd nr. 7.1.	Þekking á vörumerki tryggingafélaga.	32
Mynd nr. 7.2.	Five Forces of Competition	33
Mynd nr. 8.1.	Fimm leiðir í stefnumótun fyrirtækja	41

Töfluskrá

Tafla nr. 5.1.	Skipting karla og kvenna sem tryggingatakar lögbundnar ökutækjatr.....	12
Tafla nr. 5.2.	Skipting karla og kvenna sem tryggingatakar kaskótrygginga	13
Tafla nr. 5.3.	Tjónshlutfall og tjónatíðni ábyrgðar-rúðu og SÖE tryggingar 2005-2008.....	14
Tafla nr. 5.4.	Tjónshlutfall og tíðni ábyrgðar-rúðu og SÖE tryggingar skipt á kyn 05-08 ...	14
Tafla nr. 5.5.	Tjónshlutfall og tíðni kaskótrygginga 2003-2008	15
Tafla nr.5.6.	Afkomutölur kaskótrygginga karla 2003-2008	16

Tafla nr. 5.7. Afkomutölur kaskótrygginga kvenna 2003-2008	16
Tafla nr. 5.8. Tjónshlutfall Subaru bifreiða 2006-2008	19
Tafla nr. 5.9 Meðalaldur tryggingataka Subaru bifreiða 2006-2008	19
Tafla nr. 5.10 Tjónshlutfall Honda bifeiða 2006-2008	20
Tafla nr. 5.11 Meðalaldur tryggingartaka Honda bifreiða 2006-2008	20
Tafla nr. 5.12 Tjónshlutfall BMW bifreiða 2006-2008	20
Tafla nr. 5.13 Meðalaldur tryggingartaka BMW bifreiða 2006-2008	20
Tafla nr. 5.14 Tafla nr. 5.14. Tjónshlutfall Merc. Benz bifreiða 2006-2008	21
Tafla nr. 5.15 Meðalaldur tryggingataka Merc. Benz bifreiða 2006-2008	21
Tafla nr. 5.16. Tjónshlutfall Toyota bifreiða 2006-2008.....	21
Tafla nr. 5.17. Meðalaldur tryggingataka Toyota bifreiða 2006-2008.....	22
Tafla nr. 5.18. Mannfjöldi skipt eftir áhættusvæðum og skírteinafjöldi kaskótrygginga	23
Tafla nr. 5.19. Mannfjöldi skipt eftir póstnúmerum	24
Tafla nr. 5.20. Tjónshlutfall og tíðni eftir póstnúmerum	24
Tafla nr. 5.21. Tjónshlutfall og tíðni eftir landshlutum	25